

ДРУЖИНИ РЕПРЕСОВАНИХ СВЯЩЕННИКІВ МУКАЧІВСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Ванесса Січ

аспірантка кафедри модерної історії України та зарубіжних країн,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород
E-mail: vanessa.sich@uzhnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0009-9499-5507>

У статті розглядається доля дружин священників Мукачівської греко-католицької єпархії, які постраждали внаслідок примусової ліквідації церковної структури у 1949 р. Мукачівська греко-католицька єпархія зберігала своє домінуюче становище до осені 1944 р., коли на зміну старій владі прийшов радянський режим. Цей процес супроводжувався насильницьким встановленням однопартійної влади, націоналізацією, індустріалізацією, колективізацією та масовими репресіями з 1945 р. Зміна влади збіглася з призначенням нового єпископа - владыки Теодора Ромжі, який відстоював інтереси єпархії разом з кліром. В межах антицерковної політики органами НКВС було заарештовано 127 греко-католицьких священнослужителів, які відмовилися зректися єдності з Католицькою Церквою та перейти до юрисдикції Російської православної церкви. Фокус дослідження не зосереджений на самих репресованих священниках, а на їхніх дружинах, які після арештів чоловіків залишилися без підтримки та зазнали дискримінації, переслідувань, втрати соціального статусу і засобів до існування. Актуальність теми обумовлена необхідністю розширення уявлень про механізми радянських репресій, які охоплювали не лише духовенство, а й членів їхніх родин. Дружини священників стали об'єктами соціального тиску: вони втратили право на працю, змушені були змінювати місце проживання та перебували під постійним наглядом. Попри ці труднощі, вони зберігали віру, духовно підтримували своїх чоловіків та дітей і сприяли збереженню християнських традицій у приватному просторі. У багатьох випадках саме ці жінки стали моральною опорою для своїх родин в умовах системного насильства. У дослідженні здійснено спробу створити список дружин репресованих священників Мукачівської єпархії. Результати дослідження можуть бути корисними для подальших студій у галузях церковної історії, жіночих студій та досліджень тоталітаризму.

Ключові слова: Мукачівська греко-католицька єпархія, греко-католицькі священники, дружини священників, репресії, Закарпаття, радянська влада.

Постановка проблеми. Період масових репресій щодо духовенства Мукачівської греко-католицької єпархії (далі МГКЄ) у 1945 – 1953 роках, коли 127 священників стали жертвами радянського тоталітарного режиму, охарактеризувався надзвичайно важким випробуванням не лише для самих душпастирів, а й для членів їхніх родин. Особливо вразливим виявилось становище дружин репресованих, які опинилися в умовах соціальної ізоляції, постійного нагляду та переслідувань. У цей період саме на жінок лягла основна відповідальність за матеріальне забезпечення сім'ї, виховання дітей, а також збереження християнських традицій у контексті активної атеїзації суспільства. У період відсутності чоловіків вони були змушені самотужки вирішувати всі питання, пов'язані з виживанням родини, адаптацією до нових умов і моральною підтримкою дітей. Незважаючи на важливість цього аспекту соціальної історії, долі дружин репресованих священників Мукачівської єпархії залишаються недостатньо дослідженими в науковому та публічному дискурсі. Вивчення їхніх життєвих шляхів, соціальних умов та пережитих труднощів є важливою частиною розуміння радянських репресій, а також має велике значення для реконструкції живої історії МГКЄ. Ця стаття зосереджена на початковому зборі матеріалів та створення узагальненого списку (каталогу) дружин репресованих священників, що надалі дозволить більш

детально заповнювати цю історичну прогалину в регіональній еkleзіології.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Стан дослідження даної проблематики автор пропонує розглянути під кутом зору як загальних наративів з історії Закарпаття та історії МГКЄ, так і спеціальних досліджень присвячених долі репресованих священників, їхніх дружин та дітей.

Історія Закарпаття, зокрема в контексті радянської епохи, висвітлюється в ряді загальних праць з історії України [Вегеш, Фединець, 2010], [Пекар, Т. 2, 1997; Пекар, Т. 3, 2014], [Міщанин, 2018], [Kárpátalja története, 2021].

Вивченням загальної історії церкви Закарпаття займалися: Атанасій Пекар – український церковний діяч у США, священник-василіянин, педагог [Пекар, Т. 1, 1967], угорський історик Йозеф Ботлік [Botlik, 1997] та українська науковиця Таміла Висіцька [Висіцька, 2012]. Однак, в контексті дослідження долі дружин репресованих священників МГКЄ, проблематика їхнього становища не отримала належної уваги.

Це стосується й шкільних підручників з історії України, де ліквідація МГКЄ згадується лише в загальному контексті, не розкриваючи глибше проблему репресій та їхнього впливу на родини священників. У підручниках таких авторів як Власов В., Кульчицький С., Панарін О., [Власов, Кульчицький, Панарін, 2024, Історія України], а також Гісем О,

Мартинюк О., Сирцова О., Галімов А., [Гісем, Мартинюк, Сирцова, Галімов, 2024, Історія України] згадується лише ліквідація УГКЦ в контексті загальнополітичних процесів у Західній Україні, без акценту про Закарпаття.

Глибоке дослідження процесу ліквідації УГКЦ та репресій у Закарпатті міститься в спеціалізованих працях, присвячених саме цій тематиці у науковців: Василя Маркуся [Маркусь, 1962, с. 6–17], Юрія Волошина [Волошин, 1999, с. 35–36], Володимира Сергійчука [Сергійчук, 2001], Володимира Фенича [Фенич, 2007], Лариси Капітан [Капітан, 2012, с. 71–83]. Ці праці акцентовані на Закарпатті, зокрема на арештах священників та їхньому переслідуванні та всіх процесах та діях радянської влади щодо них. Проблема репресій церкви, хоч і детально описана, здебільшого зосереджена на священнослужителях і їхній боротьбі за збереження віри та церкви.

Публікації, що стосуються репресованих священників, зокрема праця о. Даниїла Бендаса (син репресованого священника) [Бендас, 2000, с. 290–299; 2008], Атанасія Пекара [Пекар, 2001], о. Ласло Пушкаша (теж син репресованого священника) [Пушкаш, 2001], Марії Майороші [Майороші, 2021] приділяється основна увага репресованим священникам і рідко згадуються їхні родини, що є прогалиною для досліджень. Найбільш систематизовану і повну добірку документів радянських органів державної безпеки подав у своїх працях Володимир Сергійчук [Сергійчук, 2006], але, теж без згадки про долю дружин і дітей репресованого духовенства.

Фактичний матеріал даної публікації укладено на основі книги про священників-мучеників МКГЄ о. Стефана і о. Даниїла Бендасів [Бендас, Бендас, 1999]. Праця про долю 127 репресованих отців докладно розкриває історію кожного з них, що стали жертвами радянського комуністичного режиму. Пізніше її, вже доповнену матеріалами з особових архівних справ Управління СБУ в Закарпатській області, видали друком в Будапешті [Bendász, Bendász, 2014]. Наступними опорними напрацюваннями є статті Бендасів у дещо зміненому форматі з офіційного сайту МКГЄ у рубриці «Мученики та Ісповідники» [Бендас Стефан] та книги Аніти та о. Іштвана Мароші «Іменний довідник священників історичної МКГЄ» [Мароші, Мароші, 2023], яка містить біографічні відомості не тільки про священників, але й про їхні родини, зокрема імена дружин і дітей. Однак навіть в таких роботах, як цей довідник, проблематика життя дружин священників після арештів чоловіків не отримує глибокого дослідження, а лише згадується в контексті біографій священників.

Таким чином, існуючі наукові праці надають важливу інформацію про репресії проти священників МКГЄ, але доля їхніх сімей, зокрема дружин, залишається на маргінесах історіографії. Важливо зазначити, що в Україні існує значна прогалина в дослідженні цього аспекту. Дослідження родин репресованих священників та їхніх жінок є необхідним доповненням до вже існуючих робіт, оскільки дозволить краще зрозуміти масштаб і соціальні наслідки репресій.

Метою даної статті є узагальнити існуючу

інформацію про кількість дружин репресованих греко-католицьких священників МКГЄ. Ставимо перед собою такі завдання: 1) встановити хронологічні межі життя дружин (дати народження та дати смерті), 2) намагатися з'ясувати їхню освіту, 3) зібрати відомості про дітей, 4) окреслити долю дружин до, під час та після репресій чоловіків.

Виклад основного матеріалу. У процесі проведення дослідження було виявлено та систематизовано біографічну інформацію дружин священників МКГЄ, які зазнали утисків унаслідок радянської політики ліквідації церковних структур у повоєнний період [Сергійчук, 2001, с. 98–110], [Волошин, 1999, с. 35–36]. Нами встановлено, що переважна більшість з них походила з сільського або передміського середовища, що відображає соціальний склад греко-католицького духовенства регіону першої половини ХХ століття. Значна частина жінок були доньками священників або інших церковнослужителів, що свідчить про своєрідну спадковість у формуванні подружніх зв'язків у церковному середовищі. Важливо, що цю інформацію щодо предків, якими були греко-католицькі священники, можна знайти і перевірити в джерелах генеалогічного характеру [Мароші, Мароші, 2023]. Такі дані дозволяють не лише відтворити родинні зв'язки окремих представників духовенства, а й простежити родинну спадковість вибору церковного служіння, що було типовим явищем у структурі МКГЄ. Це також відкриває нові перспективи для вивчення соціокультурної динаміки серед духовенства та їхніх родин.

У межах дослідження доцільно виокремити дві умовні генерації священнослужителів МКГЄ та їхніх дружин до періоду репресій, які відрізнялися за соціальними характеристиками, досвідом служіння та світоглядними установками: 1) старше покоління, або так звана «чехословацька генерація» – це священники, які були рукоположені та здійснювали душпастирську діяльність у період Чехословацької Республіки (1918 – 1938 рр.), 2) молодше покоління (генерація кінця 1930-х – початку 1940-х років) – священники, рукоположені вже після 1939 року, коли Закарпаття пережило кілька радикальних змін політичного режиму (угорська окупація, прихід радянської влади) [Вегеш, Фединець, 2010, с. 330–341], [Мишанин, 2018, с. 140–152], [Пекар, 1967, с. 159–161].

Дружини «чехословацької генерації», як правило, походили з традиційних церковних родин, мали скромну початкову або середню освіту та відігравали класичну роль священничих дружин у громаді. Це покоління формувалося в умовах порівняльної релігійної свободи, стабільності та етноконфесійного плюралізму. Дружини молодшого покоління часто мали вищий рівень освіти, виявляли активну соціальну позицію, а в умовах репресій – брали на себе провідну роль у збереженні релігійної ідентичності родини. Це покоління стало головним об'єктом репресій 1945 – 1949 років і понесло найбільші втрати [Фенич, 2007, с. 88]. Аналіз обох генерацій освітнього рівня дружин репресованих священників засвідчив, що більшість із них мали лише початкову або середню освіту, здобуту, як правило, у жіночих гімназіях, горожанських або парафіяльних школах. Поодинокі

випадки отримання вищої або педагогічної освіти мають обмежений характер для досліджуваної вибірки.

Після арешту чоловіків, жінки, залишившись без засобів до існування, часто змушені були звертатися по допомогу до родичів, знайомих, колишніх парафіян або шукати тимчасову некваліфіковану працю (прибиральниці, кухарки, санітарки тощо). Більшість робочих місць, які вдавалося отримати, були низькооплачуваними, нестабільними та тимчасовими [Бендас, Бендас, 1999, с. 251]. Окремим аспектом дослідження стала фіксація тиску з боку радянських органів державної безпеки, що проявлявся не лише у виселенні з парафіяльних будинків, але й у формі морального шантажу. Відомо про спроби представників влади переконати жінок розлучитися з ув'язненими чоловіками у такий спосіб їм пропонувалося зберегти соціальний статус, житло або працевлаштування. Дружина священника Івана Матейко, Єлизавета Худан, після арешту чоловіка залишилась без роботи і згадує так: «Важко жили, свою парохію мусили покинути. Тут ми могли хоч деяку допомогу від вірників, а в чужому селі мало хто про нас знав і ніякої допомоги не було. Безпека мучила мене, визивали, допитували, примушували на співпрацю з ними, а так як я не згоджувалась, то звільняли з роботи. Місяцями сиділа без роботи. Все що мала цінне, продавала, щоб змогла утримати сім'ю» [Сріблянська, 1997; Бендас, Бендас, 1999, с. 141–142]. Така практика розглядалась, як інструмент дискредитації духовенства та підриву авторитету церкви в очах громади.

Незважаючи на значний тиск, переважна більшість дружин священників залишалася вірною своїм чоловікам, підтримуючи їх через листування, молитву та передачі. Деякі з них стали активними учасницями релігійного життя навіть після офіційної ліквідації єпархії [Капітан, 2012, с. 71–83]. Особливу увагу слід приділити феномену соціальної ізоляції, з якою стикалися ці жінки: найближче оточення – сусіди, знайомі, шкільні колективи дітей – часто уникали будь-яких контактів із родинами, що належали до категорії «ворогів народу», що призводило до тривалих психологічних травм як у самих жінок, так і в їхніх нащадків. У низці випадків дружини репресованих священників не змогли адаптуватися до нормального соціального життя навіть після звільнення чоловіків або завершення терміну заслання. Значна частина з них доживала свої останні роки в злиднях, самотності, під опікою родичів або в ізоляції,

залишаючись поза полем офіційної історичної пам'яті.

У межах дослідження вдалося встановити і подати список на основі книг, які зробили священники Стефан і Даниїл Бендаси [Бендас, Бендас, 1999] та подружжя о. Іштвана та Аніти Мароші [Мароші, Мароші, 2023] [Див.: Додаток 1]. Він складається з 93-х дружин у алфавітному порядку за прізвищем чоловіка. Крім цього зібрано відомості про їхні: дати народження – у 88 із 93 випадків, дати смерті – у 49 випадках, рівень освіти – у 36 випадках, інформацію наявності роботи – у 50 випадках, звільнення по причині арешту чоловіка або того що він був священником – 40 випадків, дати укладання шлюбів – у 29 випадках, інформацію про кількість дітей – загалом відомо про 243 дитини.

Ці дані дозволяють окреслити узагальнений образ дружин репресованих священників як жінок, що в умовах соціального тиску, дискримінації та матеріальної нестабільності зберегли гідність, вірність, духовну силу та зробили вагомий внесок у збереження християнської традиції і релігійної ідентичності в умовах тоталітарного режиму для майбутніх генерацій.

Висновки. У результаті проведеного дослідження вдалося ідентифікувати і систематизувати імена 93-х дружин репресованих греко-католицьких священників МГКЄ, що дало змогу вперше сформувати узагальнений список. Зібрані матеріали допомогли встановити дати народження та смерті багатьох із них. Частково вдалося дізнатись рівень освіти жінок, місця їхньої роботи, посади, які вони обіймали, а також імена дітей. Якщо систематизувати зібрану інформацію та спробувати змалювати типовий образ однієї з таких жінок, то, найімовірніше, вона мала середню або педагогічну освіту, була багатодітною матір'ю, працювала вчителькою, а з початком репресій була звільнена як така, що не відповідає принципам радянської системи освіти. Надалі вона змушена була працювати на низькооплачуваних роботах і жити завдяки фінансовій підтримці рідних або небайдужих колишніх парафіян. Після арешту чоловіка залишилась без засобів для існування, була змушені переїжджати або переховуватись. Попри всі труднощі, більшість дружин, з вищенаведеного зразку, зуміли зберегти віру, виховати дітей у релігійному дусі та підтримувати підпільне життя церкви. Їхні долі є невід'ємною частиною історії МГКЄ в період переслідувань. Подальше вивчення цієї теми дає змогу глибше осмислити роль жінки в духовному спротиві тоталітарному режиму.

ДОДАТКИ

Додаток 1

СПИСОК ДРУЖИН РЕПРЕСОВАНИХ СВЯЩЕННИКІВ МУКАЧІВСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ

1. Азарій Марія

В дівочтві Копчик. Померла 1982 р. в м. Мукачево, чоловік Азарій Андрій (1903 – 18.01.1957). З цього подружжя походять 4-ро дітей: Надія 1929 р.н., Євген 1930 р.н., Андрій 1938 р.н., Марія 1939 р.н.

2. Балтович Єлизавета

В дівочтві Шерегіллі. Народилась 1 вересня 1895 р. в сім'ї греко-католицького священника Миколи Шерегіллі та Єлизавети Легези. Померла 9 лютого 1956 р. на 61-му році життя в с. Тур'я-Пасіка Перечинського

району. Чоловік Балтович Микола (1886 – 19.08.1955). Їхні троє дітей: Ізабелла 1913 р.н., Олександр 1914 р.н., Феліцита 1923 р.н.,

3. Бачинська Маргарета

В дівочтві Гомичко. Народилась 24 серпня 1885 р. в с. Княгиня Великоберезнянського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Юрія Гомичка та Олени Фенцик. Померла 17 січня 1964 р. на 79-му році життя в м. Ужгород. Чоловік Бачинський Даниїл (ст.) (1879 – 15.07.1951), помер в Ужгородській тюрмі. Народили 11 дітей: Михайло 1904 р.н., Єлизавета 1905 р.н., дружина священника Івана Лої, Маргарита 1907 – 1972, дружина священника Петра Васька, Іван 1909 р.н., о. Даниїл 1911 – 1973, Ілона 1913 р.с., Августин 1914 р.н., Магдалина 1917 р.н., Марія 1919 – 1993, дружина священника Василя Яцковича, Анна 1923 р.н.

4. Бачинська Марія-Анна

В дівочтві Іванчо. Народилась 1915 р. в сім'ї греко-католицького священника Олексія Іванчо та Олени Новак. Навчалась в Ужгородській учительській семінарії до 1934 р. Далі вчителька державної школи в с. Підполоззя Воловецького р-ну, вчитель в м. Мукачєво і СШ № 2 в м. Ужгород. Померла 15 вересня 1984 р. в м. Ужгород Чоловік Бачинський Даниїл (мол.) (1911 – 12.12.1968), помер в м. Ужгород. Подружжя мало чотирьох дітей: Йосип 1935 р.н., Марія 1937 р.н., Анна 1942 р.н., Олександра 1946 р.н.

5. Бачинська Шарлота

В дівочтві Пайкоші. Народилась 10 березня 1914 р. в с. Велика Чингава (з 1946 р. – Боржавське) Виноградівського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Євгена Пайкоші та Євгенії Грегорович. Здобувала освіту в Ужгородській учительській семінарії. Працювала вчителькою з 1933 – 1934 рр. – с. Боржавське, 1934 – 1937 рр. – с. Осій, 1937 – 1942 рр. – с. Боржавське, 1942 – 1946 рр. – с. Кайдоново. У вересні 1946 р. була звільнена з учительської роботи як дружина священника. 1951 р. в с. Великі Ком'яти їй допомогли влаштуватись на роботу в дитячому садку учителькою співів і танців, але після повернення додому чоловіка з ГУЛАГу в Казахстані її знову звільняють. З 1966 р. переїздить разом з важкохворим чоловіком та дітьми до Чехословаччини. В 1969 р. їй приймають в дитячий заклад учителькою музики, співів і танцю. Померла в 1974 р. Чоловік – Бачинський Теодор (1911 – 09.09.1996), помер в м. Кошице. Виховали 3 дітей: Елеонора, Шарольта та Олександра.

6. Бачинська Ірина

В дівочтві Камінська. Народилась 5 вересня 1888 р. в м. Ужгород в сім'ї греко-католицького священника Віктора Камінського та Ірини Балог. Померла 25 листопада 1962 р. Чоловік – Бачинський Юлій (1885 – 21.05.1973), помер м. Берегово. Подружжя мало трьох дочок: Марія 1909 – 1988 (дружина о. Стефана Бендаса), Катерина 1910 р.н. (дружина д-ра Федора Шмера) і Габрієла 1916 р.н. (дружина Марцелла Маєрскі).

7. Бачкай Олена

В дівочтві Петенко. Народилась 2 липня 1914 р. м. Вишня Руна (Румунія) в сім'ї учителя горожанської школи Стефана Петенка і Марії Завадяк. Початкову освіту здобула в м. Хуст, далі в Хустській горожанській школі, далі навчалась Мукачівській учительській семінарії. Працювала в дитячому садочку. Померла 17 грудня 1997 р. на 84-му році життя. Чоловік – Бачкай Антон 1909 р.н. Виховали 5 дітей: Георгій 1933 р.н. греко-католицький священник МГКС, Марія 1935 р.н. учителька (дружина Михайла Штефуци), Іван 1939 – 2005 рр., викладач Виноградівської музичної школи, Василь 1939 – 2005 рр., викладач тячівської музичної школи, Стефан 1942 – 1990 рр., вчитель в с. Липецька Поляна.

8. Бендас Марія

В дівочтві Бачинська. Народилась 21 вересня 1909 р. в с. Кваси Рахівського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Юлія Бачинського та Ірини Камінської. Початкову освіту здобула в с. Черногорова Великоберезнянського р-ну, згодом навчалась в Ужгородській горожанській школі та Ужгородській торгівельній Академії. Після арешту та ув'язнення чоловіка працювала на тимчасових та низькооплачуваних роботах. Померла 24 листопада 1988 р. на 80-му році життя в м. Берегово. Чоловік Бендас Стефан (1903 – 13.08.1991), помер в м. Берегово. Подружжя виховало трьох дітей: Катерина 1929 р.н., дружина учителя Гейзи Немеша, Магдалина 1932 р.н., дружина учителя Юрія Ороса і Даниїл (1938 – 2019), інженер-технолог, викладач Виноградівського політехнікуму, а з 1993 р. – греко-католицький священник МГКС.

9. Бобіта Марія

В дівочтві Глеба. Народилась 1914 р. в с. Мала Мартинка Свалявського р-ну в сім'ї директора народної школи в с. Керецьки Свалявського р-ну Івана Глеби та Марії Сидор. До 1933 р. навчалась та здобула диплом. Вчителювала в тих селах, де чоловік був направлений на душпастирську роботу. Померла 1990 р. Чоловік – Бобіта Микола, в шлюбі з 1934 р. Рік його народження та дата і місце смерті 1911 – 27.05. 1967 р. в м. Мукачєво. З цього подружжя походять 3 дітей: Іван 1935 р.н., Магдалина 1937 р.н., Агнеса.

10. Бокотей Марія

В дівочтві Чедрик. Народилась 26 березня 1912 р. в м. Хуст в сім'ї купця Миколи Чедрика та Марії Васко. Змушена переїхати з дітьми до с. Чинадійово, де знайшла роботу разом з старшою дочкою, щоб утримувати сім'ю. Померла 1996 р. Чоловік Бокотей Андрій (1909 – 31.07.1992), помер у смт. Чинадійово. Виховали 5 дітей: Єва Скобало-Бокотей 1934 р.н., Андрій 1938 р.н., Павло 1943 р.н., Марія Гойда-Бокотей 1941 р.н., Микола 1944 р.н.

11. Васков Маргарета

В дівочтві Бачинська. Народилась 5 лютого 1907 р. в с. Заріччя Іршавського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Даниїла Бачинського та Маргарети Гомичко. Здобувала з 1914 – 1919 рр. – початкову освіту в селі, далі навчалась в горожанській школі і в 1924 р. здобула повну середню освіту. Померла 27 жовтня

1972 р. в м. Ужгород. Чоловік Васков Петро (1903 – 08.03.1981), в шлюбі з 9 серпня 1928 р., помер в м. Ужгород. Виховали 6 дітей: Андрій-Йосиф, з 1929 р.н. – священник Ужгородського кафедрального храму, катехит молоді та спірітуал і викладач Ужгородської духовної академії, Олександр – 1930 р.н. – фармацевт, помер 14 грудня 1990 р. в Торонто (Канада), Данило 1932 р.н. – фельдшер на пенсії, Марія (Прусакова) 1935 р.н. – бухгалтер, пенсіонерка, проживає в Пряшеві (Словаччина), Августин 1939 р.н. – машиніст електропоїзда в м. Чоп, Микола 1941 р.н. – інженер, працював в лабораторіях Академії наук УРСР у Києві, де й помер 11 жовтня 1981 р.

12. Гафич Марія

В дівочтві Газі. Народилась 28 серпня 1925 р. у смт. Великий Березний в сім'ї залізничника Юрія Газі та Марії Вельзер. Середню освіту отримала в Ужгородській учительській семінарії. Вчителювала до 1946 р. і дружина священника, яка не забезпечує принципів радянської системи, освіти була звільнена. Чоловік Гафич Стефан 1921 р.н. В історії родини збереглися імена трьох дітей: Люба, Олександр, Агнеса.

13. Грабар Корнелія

В дівочтві Бадик. Народилась 22 травня 1903 р. в с. Великий Буковець (Словаччина) в сім'ї греко-католицького півцеучителя Івана Бадика. Закінчила Ужгородську учительську семінарію. Працювала вчителькою в с. Великий Березний. Померла 10 квітня 1990 р. в м. Ужгород. Чоловік Грабар Адальберт 1898 – 06.12.1983, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 8 дітей: 4-ро померли в дитячому віці, інші: Кирило навчався в Ужгородській духовній семінарії, але у 20 років помер від запалення легень, Йосиф 1925 р.н., Костянтин 1935 р.н. та Юстиніан 1939 р.н.

14. Грегорович Ольга

В дівочтві Дудинська. Народилась 8 квітня 1918 р. в с. Жуково в сім'ї греко-католицького священника Андрія Дудинського та Маргарети Горщак. Як жінка репресованого священника ніде не могла влаштуватись на роботу, але потім були спроби працювати прибиральницею, пізніше в цілодобовому садку-яслах, де працювала нічною нянею. Померла в 2011 р. Чоловік – Грегорович Стефан 1915 р.н. Подружжя мало 3 дітей: Стефан 1942 р.н., Катерина 1944 р.н., Юрій 1949 р.н.

15. Данканич Маргарета

В дівочтві Медве. Народилась 16 січня 1916 р. в с. Шишловці Ужгородського р-ну в сім'ї хліборобів Михайла Медве та Марії Мацков. В 1935 р. – закінчила Ужгородську жіночу учительську семінарію. Працювала вчителькою: 1935 – 1936 рр. у с. Красношори Тячівського р-ну, 1936 – 1945 р. у с. Кричево Тячівського р-ну, а з 1945 по 1947 рр. у с. Обава. Як жінка священника і така що не забезпечує принципів радянської системи освіти була звільнена з учительської роботи. Після арешту чоловіка на її плечі ліг тягар утримання та виховання дітей. Закінчила бухгалтерські курси і з великими труднощами вдається влаштуватися в бухгалтерії артілі «Червоний шлях» у Великому Березному. Декілька разів її звільняли з роботи як жінку репресованого священника, але вона оббивала пороги у всіх інстанціях, щоб їй дали можливість прогледувати дітей, яким на час арешту чоловіка було 11 і 7 років. Померла 29 вересня 1990 р. в м. Ужгород. Чоловік – Данканич Михайло 1913 – 24.02.1969, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 2 дітей, дочка Магдалина так згадує про ці роки: «А вдома вона була завжди вчителькою, слідувала за навчанням дітей, була строгою, вимогливою і справедливою. Дітям вона казала: “Не маєте багатства, так майте його в голові. То ніхто не відніме”. З часом мама стала головним бухгалтером меблевого комбінату, де працювала до виходу на пенсію. По виході на пенсію допомагала виховувати внука». Вона разом з чоловіком виховала двох дітей: Магдалина – 1938 р.н., лікар-педіатр, з 1995 р. на пенсії, Михайло – 1943 р.н., лікар, живе і працює в Будапешті.

16. Деметер Едіта

В дівочтві Лазарович. Народилась 12 травня 1914 р. у с. Високей над Кісупов (Словаччина) у сім'ї вчителя і дяка-органіста в римо-католицькій церкві Рудольфа Лазаревича і учительки Емілії Штербак. Навчалась у м. Левоча (Словаччина) в педучилищі, де здобула спеціальність вчительки ручної праці і домоведення для горожанських шкіл. За спеціальністю не працювала, оскільки до 1944 р. не існувало ні матеріальної потреби, ні можливості, бо в селах, де працював її чоловік, не було горожанських шкіл. Після арешту чоловіка на роботу за спеціальністю її не приймали. Померла 15 лютого 1987 р. на 73-му році життя в м. Ужгород, похована на Кальварії поруч з могилою чоловіка Деметер Михайла 1908 – 01.03.1984, помер в м. Ужгород. Від шлюбу народилися 2 дітей: Клара 1933 р.н. – дружина вчителя англійської мови Володимира Русинка та Антон 1938 р.н., інженер-хімік, проживає у м. Будапешт.

17. Дем'янович Олена

В дівочтві Шуба. Народилась в с. Ремети (Румунія) в родині греко-католицького священника Юрія Шуби та Павліни Гебей. Померла 1960 р. в м. Дебрецен (Угорщина). Чоловік Дем'янович Петро (1869 – 23.04.1945), помер в Ужгородській тюрмі. Подружжя мало 3 дітей: Олена 1896 р.н., Магдалина 1898 р.н., Шарольта 1901 р.н.

18. Дзуровчик Магдалина

В дівочтві Колбас. Народилась 1910 р. в с. Сторожниця Ужгородського р-ну в сім'ї землеробів Яноша Колбаса та Олени Гренько. Закінчила Ужгородську жіночу учительську семінарію. Працювала як вчителька початкових класів, з 1947 р. була звільнена. Після арешту чоловіка мусила працювати на низькооплачуваних роботах – спочатку прибиральницею в одній з перукарень, пізніше – в Берегівському кінотеатрі, звідки пішла на пенсію. Померла в 1998 р. Чоловік Дзуровчик Михайло 1900 – 11.06.1975, помер в м. Берегово. Від шлюбу народилися 3 дітей: син Костянтин (1928 – 1973), був засуджений на 20 років позбавлення волі за антирадянську пропаганду і відбував строк у таборах ГУЛАГу м. Воркути, дочка Марта 1930 р.н. – вчителька початкових класів, син Володимир – аптекар.

19. Дулишкович Марія

В дівочтві Неймет. В дівочтві 20 вересня 1920 р. в с. Негровець Міжгірського р-ну в родині греко-католицького священника Івана Неймета і Марії Березнай. Працювала після арешту чоловіка на низькооплачуваних роботах щоб утримати сім'ю. Померла 1 жовтня 1982 р. на 63-му році життя в м. Ужгород. Чоловік – Дулишкович Віктор (1917 – 26.07.1954), в шлюбі з 1941 р. Помер в м. Джекказган. У родині народилися 3 дітей: Марія, Віктор, Йосиф.

20. Дулишкович Маргарета

В дівочтві Сабов. Народилася 15 лютого 1893 р. в с. Імстичево Іршавського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Даниїла Сабова і Марії Горзов. В 1941 р. в м. Мукачеві заснувала товариство св. Вероніки, з членським внесків якого надавали допомогу бідним церквам для їх обладнання. Померла 28 лютого 1970 р. на 78-му році життя в м. Мукачеві. Чоловік Дулишкович Євмен 1889 – 22.08.1958, помер в м. Мукачеві. У шлюбі з 19 листопада 1912 р. Нащадками подружжя стали 6 дітей: Тібор 1913 р.н., Євген 1915 р.н., Віктор (1917 – 1954) священник, Олександр 1923 р.н., Юрій 1928 р.н., Марія 1931 р.н.

21. Дурневич Олена

В дівочтві Єнковська. Народилася 1912 р. в с. Кленовець Мукачівського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Андрія Єнковського й Маргарети Дем'янович. Після арешту чоловіка залишилась без роботи. Чоловік Дурневич Теодор 1904 – 17.04.1954, помер в м. Явас, Мордовська АРСР. Від шлюбу народилися 2 дітей: Георгіна 1934 р.н., та Олександр 1937 р.н.

22. Егреші Марта

В дівочтві Еней. Народилася 22 лютого 1907 р. в с. Збеньово (Словаччина) в сім'ї греко-католицького священника Даниїла Енея та Олени Мальцовської. Померла 1 вересня 1975 р. на 69-му році життя в с. Середнє Ужгородського р-ну. Чоловік Егреші Георгій 1901 – 08.01.1984, помер в смт. Середнє. Подружжя мало 2 дітей: Омелян та Юрій.

23. Егреші Олена

В дівочтві Микита. Народилася 27 березня 1905 р. у с. Нижня Рибниця (Словаччина) в сім'ї греко-католицького священника Олексія Микити та Олени Негребецької. Чоловік Егреші Іван 1898 – 10.05.1962, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 3 дітей: Марія (дружина о. Шандора Петкі), Степана 1928 р.н. й Омеляна 1929 р.н.

24. Егреші Олена

В дівочтві Азарі. Народилася 16 жовтня 1908 р. в сім'ї греко-католицького священника Євгена Азарі та Єлизавети Медвецької. Померла 1995 р. Чоловік Егреші Михайло 1904 – 02.07.1964, помер в м. Іршава. Подружжя мало 4 дітей: Михайло 1930 р.н., Марія 1934 р.н., Павло 1938 р.н., Олена 1942 р.н.

25. Егреші Олена

В дівочтві Рошковиц. Народилася 18 березня 1894 р. в м. Ужгород в сім'ї греко-католицького священника Емануїла Рошковица та Марії Бокшай. Померла 3 червня 1942 р. Чоловік Егреші Олександр 1892 – 03.09.1959, помер в м. Ужгород.

26. Желтвай Магдаліна-Едіта

В дівочтві Орос. Народилася 15 квітня 1914 р. в сім'ї греко-католицького священника Августина Ороса та Магдаліни Дудинської у с. Ластомир (Словаччина). Здобула освіту в Дебреценській учительській семінарії. Після арешту чоловіка більше року не приймали на роботу, далі працювала на Ужгородському ФМК робітницею, пізніше касиром та прибиральницею в ресторані «Верховина», касиром в одній з перукарень м. Ужгород. Восени 1951 р. влаштується в обласну лікарню медсестрою, пізніше медсестра в тубдиспансері звідки вийшла на пенсію. 14 вересня 1991 р. на 74-му році життя померла від інсульту. Чоловік Желтвай Микола 1911 – 17.11.1980, в шлюбі з 25 березня 1937 р. Помер в м. Мукачеві. Подружжя мало 4 дітей: Юрій (директор комерційного центру в м. Ужгород), Микола (помер в 1985 р.), Марія (науковий співробітник Ужгородського університету), Зузана (працівник обласної бібліотеки в м. Печ (Угорщина).

27. Желтвай Ксенія-Маргарета

В дівочтві Егреші. Народилася 4 лютого 1892 р. в с. Березово Хустського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Михайла Егреші та Ірини Кутки. Померла 27 січня 1949 р. Чоловік Желтвай Федір 1886 – 1951, помер в м. Караганда. Подружжя мало 6 дітей: Габрієлла 1914 р.с., Магдаліна 1916 р.с., Катерина 1912 р.н., Павло 1917 р.н., Габор 1920 р.н., Йосип 1924 р.н.

28. Зомборі Клара

В дівочтві Крафчик. Народилася в грудні 1910 р. в сім'ї греко-католицького священника Віктора Крафчика та Олени Балог у с. Тур'я-Пасіка. Померла 23 листопада 1975 р. в с. Фанчиково. Чоловік Зомборі Микола 1905 – 19.12.1997, помер в м. Виноградів. Від шлюбу народилися 10 дітей: Єва 1932 р.н., Магдаліна 1933 р.н., дружина священника Павло Сокола, Микола 1934 р.н., Клара 1936 р.н., дружина священника Константина Ковача (1935 – 2021), Олександр 1938 р.н., Георгіна 1939 р.н., Віктор 1942 р.н., Ірма 1943 р.н., Андрій 1945 р.н., Йосип 1950 р.н.

29. Іванчо Катерина

В дівочтві Ісак. Народилася 12 червня 1927 р. в м. Виноградів в сім'ї учителя Ернеста Ісака та Єлизавети Сотак. Освіта – неповна середня; у 1946 році закінчила Севлюшський кооперативний технікум. Померла 10 серпня 1986 р. у м. Іршава на 60-му році життя залишивши чоловіка та дітей. Іванчо Віктор (1921 – 11.12.1997) у шлюбі з 7 листопада 1946 р., помер в м. Іршава. У родині народилися 4 дітей: Василя 1948 р.н., Єлизавета 1951 р.н., (дружина Миколи Ердеві), Олександр 1954 р.н., та Віктор 1958 р.н.

30. Іванчо Аполлонія

В дівочтві Дом'янович. Народилась 9 грудня 1894 р. в с. Річка Міжгірського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Віктора Дом'яновича і Марії Бачинської. Померла 29 листопада 1968 р. у с. Королево. Чоловік Іванчо Юлій 1889 – 02.03.1963, помер у смт. Королево. Від шлюбу народилися 10 дітей: Шарольта 1916 р.н. (дружина священника о. Юрія Фединця), Юлій (учитель в Іршаві), Марта - Марія 1920 – 1997 (дружина греко-католицького священника о. Івана Чейпеша), Віктор 1921 р.н. (греко-католицький священник), Ізабелла 1923 р.н. (дружина греко-католицького священника о. Івана Горинецького), Василь 1925-2005 (греко-католицький священник в Австралії), Микола 1927 – 1982 (греко-католицький священник в Австралії), Анна 1930 р.н., (дружина Томаша Сопка), Аполлонія 1933 р.н., (дружина інженера Олександра Чаповці), Єва 1936 р.н., (дружина вчителя Олександра Ігнатка).

31. Іванчо Маргарета

В дівочтві Гладоник. Народилась 7 листопада 1910 р. в с. Обава Мукачівського р-ну в сім'ї греко-католицького священника о. Стефана Гладоника й Анастасії Горзов. Працювала санітаркою в дитячому санаторії у с. Оноківці Ужгородського р-ну. Померла в 2000 р. Чоловік Іванчо Юлій 1906 – 17.05.1979, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 1 дочку Єву Марію Терезію 1930 р.н., дружина священника Івана Лелекача.

32. Кабацій Ольга

В дівочтві Данканич. Народилась 1892 році в сім'ї учителя горожанської школи Андрія Данканич. Чоловік Кабацій Рудольф 1885 – 23.01.1973, м. Мукачево.

33. Кампов Марія

В дівочтві Ортутай. Народилась 10 жовтня 1899 р. в сім'ї греко-католицького півцеучителя Антона Ортутая і Марії Сочки в с. Сімер Перечинського р-ну. Померла 9 березня 1958 р. в м. Берегово. Чоловік Кампов Йосиф 1897 – 24.02.1986, помер в м. Берегово. Подружжя мало 2 дітей : Клара 1921 р.н., (дружина лікаря Олександра Ковача) і Йосиф 1923 р.н.

34. Карпинець Варвара

В дівочтві Вешелені. Народилась 8 червня 1910 р. в родині Василя Вешелені та Варвари Урої в м. Мукачево. Чоловік Карпинець Іван 1903 – 31.12.1980, помер в м. Мукачево. Подружжя мало 1 сина Роланда 1933 – 1999.

35. Карпинець Марія

В дівочтві Когут. Народилась 7 січня 1913 р. в родині залізничника Михайла Когута і Марії Шкріби в с. Буковинка Мукачівського р-ну. Здобула в 1931 р. вчительський диплом. Вчителька початкових класів у с. Ділок з 1937 – 1949 рр. 1 травня 1949 р. була звільнена з роботи як жінка священника. Тільки в 1952 р. їй вдається влаштуватись на роботу касиром в перукарню в м. Мукачево. Померла 1992 р. Чоловік Карпинець Йосиф 1907 – 07.05.1990, у шлюбі з 31 липня 1934 р., помер в м. Мукачево. Подружжя народило 2 дівчат: Ельвіру та Мар'яну.

36. Кекерчені Єлизавета-Юліанна

В дівочтві Гаджега. Народилась 7 березня 1903 р. в сім'ї греко-католицького священника Даниїла Гаджеги і Марії Медвецької у с. Брестів Мукачівського р-ну. У 1933 р. закінчила учительську семінарію. Вчителька початкових класів у с. Бекеня (з 1946 р. перейменовано на с. Бобове) Виноградівського р-ну. В 1947 р. була звільнена з учительської роботи як жінка священника, як та що не могла забезпечити потрібний рівень радянського виховання. Після арешту чоловіка працювала прибиральницею в школі і санітаркою в лікарні. Померла 17 серпня 1991 р. в смт. Королево. Чоловік Кекерчені Павло 1907 – 02.04.1974, помер в с. Петрово. Подружжя мало 2 дітей: Елеонора (дружина греко-католицького священника о. Гаврила Кубіні) і Павла.

37. Кешеля Марія

В дівочтві Щерецька. Народилася в сім'ї службовця Міністерства сільського господарства Василя Щерецького та Юліанни Балецької у Сваляві. Після арешту чоловіка залишилась без роботи. Померла 18 листопада 1987 р. в м. Ужгород. Чоловік Кешеля Іван 1904 – 1947, помер в м. Ташкент. Від шлюбу народився 1 син Костянтин-Василь 1930 р.н.

38. Клиш Шарлотта

В дівочтві Марина. Народилася 8 лютого 1921 р. в сім'ї греко-католицького священника Олександра Марини та Віржинії Густі в с. Косівська Поляна Рахівського р-ну. В 1950 р. працює санітаркою в дитячому санаторії в с. Оноківцях Ужгородського р-ну. Померла 1987 р. Чоловік Клиш Євген 1916 – 12.08.1986, у шлюбі з 29 червня 1939 р., помер в м. Ужгород. Подружжя мало 3 дітей: Марія 1940 р.н., Микола 1942 р.н. (священник), Анна 1944 р.н.

39. Ковтюк Йолана

В дівочтві Пергач. Народилася 14 листопада 1918 р. в с. Галоч Ужгородського р-ну. Навчалась і закінчила Ужгородську вчительську семінарію. Померла 25 червня 1978 р. в с. Галоч Ужгородського р-ну. Чоловік Ковтюк Франціск 1914 – 25.07.1973, помер в м. Ужгород.

40. Легеза Олена

В дівочтві Балтович. Народилася 19 серпня 1889 р. в с. Мала Мартинка Свалявського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Миколи Балтовича і Олени Штефан. Померла 3 лютого 1970 р. м. Берегово (5 лютого її таємно хоронили греко-католицькі священники: оо. Юлій Бачинський, Йосиф Кампов, Михайло Тербан, Євген Пасулька, Микола Васовчик, Йосиф Сабов. Чоловік Легеза Йосиф 1888 – 21.11.1985, помер в м. Берегово. Подружжя мало 5 дітей: Йосип 1916 р.н., Олена 1918 р.н., Марія 1920 р.н., Даниїл 1923 р.н., Теодор 1926 р.н.

41. Легеза Єлизавета

В дівочтві Петрецька. Народилася 20 жовтня 1919 р. в с. Рускрива (Румунія) в сім'ї греко-католицького півцвечителя Василя Петрецького і Єлизавети Сонгот. Чоловік Легеза Петро 1912 – 24.11.1946, помер в с. Колочава.

42. Лелекач Єва

В дівочтві Іванчо. Народилася 16 листопада 1930 р. в сім'ї греко-католицького священника Юлія Іванча і Маргарети Гладоник в с. Руське Поле Тячівського р-ну. Чоловік Лелекач Іван 1924 – 28.11.1998, помер м. Ужгород. В історії родини збереглися імена трьох дітей: Марія, Олександр, Катерина.

43. Ляхович Єлизавета

В дівочтві Медвецька. Народилася 3 лютого 1913 р. в сім'ї греко-католицького священника Павла Медвецького і Олени Яцкович в с. Скотарське Воловецького р-ну. Померла 11 вересня 1967 р. в Рахові. Чоловік Ляхович Микола 1907 – 07.03.1980, помер в м. Рахів. Вони були батьками сина Миколи.

44. Малишка Гізела

В дівочтві Деркач. Народилася 16 лютого 1914 р. в сім'ї греко-католицького півцвечителя Івана Деркача і Анни Тегзе в с. Ізки Міжгірського р-ну. В 1937 р. закінчила Ужгородську греко-католицьку жіночу учительську семінарію. Працювала вчителькою початкових класів у селах Негровець і Брестів, звільнена з посади до арешту чоловіка. Коли заарештували чоловіка залишається з 2-ма дітьми без роботи. У працевлаштуванні відмовляли, але після численних спроб взяли прибиральницею, а потім і прачкою в на Мукачівській кондитерській фабриці до 1969 р. Чоловік Малиш Іван 1911 – 27.08.1968, помер в м. Мукачево. У родині народилися 2 дітей : Марта 1938 р.н. та Іван 1939 – 1991 рр.

45. Марина Олена

В дівочтві Коман. Народилася 1898 р. Чоловік Марина Іван 1893 – 1967, помер в смт. Солотвино.

46. Марина Розалія-Антонія

В дівочтві Коман. Рік народження 1912 р. Після арешту чоловіка залишилась без роботи. Рік смерті 1991 р. Чоловік Марина Лаврентій 1907 – 1967, помер в смт. Солотвино. У родині народилися: Лівіус 1934 – 2001 рр., Василь 1935 – 1969 рр., та Октавіан 1938 р.н., Вікторія р.н.

47. Марина Вірджинія

В дівочтві Густі. Народилася 12 вересня 1900 в сім'ї учителя Трояна Густі і Елеонори Філеп в с. Ачува (Румунія). 11 серпня 1986 р. померла в м. Ужгород. Чоловік Марина Олександр у шлюбі з 9 листопада 1919 р. (1893 – 21.04.1987), помер в м. Ужгород. У родині народилися 6 дітей: Шарольта 1921 – 1987 рр., Шандор 1922 р.н., Ганна 1924 – 2008 рр., Георгій 1926 р.н., Ірина 1927 р.н., Вірджинія 1928 р.н.

48. Матейко Єлизавета

В дівочтві Худан . Народилася 30 березня 1918 р. в сім'ї греко-католицького священника Івана Худана і Павлини Вісяник в с. Брустури (з 1946 р. Лопухів) Тячівського р-ну. В 1937 р. закінчила Ужгородську учительську семінарію. Працювала вчителькою початкових класів, 8 січня 1947 р. звільнена як жінка священника. Після арешту чоловіка залишилась без роботи і згадує так: «Важко жили, свою парохію мусили покинути. Тут ми могли хоч деяку допомогу від вірників, а в чужому селі мало хто про нас знав і ніякої допомоги не було. Безпека мучила мене, визивали, допитували, примушували на співпрацю з ними, а так як я не згоджувалась, то звільняли з роботи. Місяцями сиділа без роботи. Все що мала цінне, продавала, щоб змогла утримати сім'ю». Чоловік Матейко Іван 1914 – 08.07.1974, помер в смт. Королево. Виховали 4 дітей: Володимир 1938 р.н., Олександр 1943 р.н., Люба 1947 р.н., Марія 1949 р.н.

49. Матейча Олена

В дівочтві Шлепковська. Народилася 24 липня 1896 р. в сім'ї греко-католицького священника Олександра Шлепковського і Анни Бочовської у с. Бодрогсердогель (Угорщина). Після арешту чоловіка залишилась без роботи і проживала на утриманні дітей в Ільниці й Шаланках. Померла 6 липня 1968 р. Чоловік Матейча Юрій у шлюбі з 25 листопада 1915 р. (1888 – 16.09.19620, помер в с. Ільниця. Подружжя мало 4 дітей : Юрій (священник), Іван-Олександр, Єва (дружина греко-католицького священника Павла Медвецького), Микола.

50. Меллеш Шарольта

В дівочтві Ортутай. Народилась в сім'ї греко-католицького священника Стефана Ортутая і Марії Дудинської. Померла 6 грудня 1981 р. Чоловік Меллеш Євген 1897 – 06.04.1974, помер в м. Гайдудорог. 2 дітей: Клара 1921 р.н., Євген 1922 р.н.

51. Микита Ірина

В дівочтві Марина. Народилась 1903 р. в сім'ї греко-католицького священника Олексія Марини і Єлизавети Чернек в с. Русково (Румунія). Померла в травні 1985 р. Чоловік Микита Йосиф 1895 – 14.04.1971, с. Косівська Поляна. 5 дітей: Ірина 1925 р.н., вчителька, Єлизавета 1926 р.н., вчителька, Мар'яна 1931 р.н. вчителька, Марія 1834 р.н. медичний працівник.

52. Микула Параска

В дівочтві Добей. Народилась 4 травня 1910 р. в с. Циганівці Ужгородського р-ну в сім'ї греко-католицького півцвечителя Гаврила Добей і Олени Беллович. В 1930 р. здобула учительський диплом. Працює як вчителька початкових класів с. Худльово і надалі в тих селах, де був парохом її чоловік. Після арешту звільнено з посади вчителя як дружину священника, яка не забезпечувала ідейного рівня навчання і виховання підростаючого покоління. Чоловік Микула Михайло у шлюбі з 29 серпня 1936 р. (1910 – 12.09.1988), помер в м. Хуст. 4 дітей: Тіберій, Микола, Гаврило, Марія.

53. Микуляк Параска

В дівочтві Яцко. Народилась 27 березня 1912 р. в Гуменному (Словаччина) в сім'ї учителя Павла Яцка та Олени Ріган. 1931 р. закінчила вчительську семінарію. Працює вчителькою початкових класів з 1931 р., а 8 січня 1947 р. звільнена з роботи як жінка священника, далі не змогла працювати за фахом. Працювала в колгоспі на птахофермі робітницею, пізніше куховаркою в дитячому садку с. Дротинці. Померла 26 січня 1990 р. Чоловік Микуляк Василь 1906 – 20.08.1979, помер в м. Хуст. 5 дітей: Богдан 1935 р.н., Терезія 1937 р.н., Наталія 1940 р.н., Мирон 1947 р.н., Василь 1949 р.н.

54. Міня Єлизавета

В дівочтві Ільницька. Народилась 10 лютого 1916 р. в с. Скотарське Воловецького р-ну в сім'ї греко-католицького священника Стефана Ільницького й Єлизавети Азарі. В 1935 р закінчила Ужгородську жіночу вчительську семінарію. Вчителька початкових класів в с. Сасово Виноградівського р-ну, після арешту чоловіка її звільнено з посади вчителя, як дружину священника. Працювала на низькооплачуваних і тимчасових роботах. Померла 3 січня 1975 р. Чоловік Міня Іван у шлюбі з 6 серпня 1936 р. (1910 – 12.01.1979), помер в м. Хуст. У родині народилися 2 дітей: Стефан 1940 р.н., лікар, Марта 1937 р.н.

55. Мозер Маргарета

В дівочтві Немеш. Народилась 28 січня 1917 р. в сім'ї Дезидерія Немеша та Розалії Лоньов в м. Мукачево. Померла 1983 р. Чоловік Мозер Михайло 1915 – 23.02.1955, помер в м. Караганда. У їх подружжі народилися 5 дітей: Зіта Марія 1940 р.н., Маргарита 1941 р.н., Михайло 1943 р.н., Стефан 1945 р.н., Катерина 1947 р.н.

56. Монді Маргарета

В дівочтві Гомбош. Народилась 10 жовтня 1903 р. в сім'ї греко-католицького півцеучителя Івана Гомбоша і Емілії Попп в м. Ужгород. Померла 4 грудня 1980 р. Чоловік Монді Микола у шлюбі з 10 жовтня 1922 р. (1898 – 19.02.1986), помер в м. Дамовц, Угорщина. Подружжя мало 10 дітей: Іван 1927 р.н., Марія 1923 – 2001 рр., Терезія 1930 р.н., Емілія 1929 р.н., Агнеса 1934 р.н., Микола 1932 р.н., Стефан 1936 р.н., Анна 1938 р.н., Клара 1940 р.н., Єлизавета 1940 р.н.

57. Орос Марта

В дівочтві Батін. Народилась 13 жовтня 1919 р. в сім'ї учителів Івана Батіна та Марії Горні. З 1939 р. вчителювала в початкових класах с. Сокирниця Хустського р-ну. Чоловік Орос Іван 1914 – 15.08.1992, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 1 дочку Ержибет Форорні-Орос 1939 р.н.

58. Ортутай Габрієла

В дівочтві Вітиз. Народилась 28 січня 1921 р. у сім'ї Юлія Вітиза та Ірми Гоал в м. Матисалка (Угорщина). Як дружина греко-католицького священника працевлаштуватись не мала можливості, а щоб вижити працювала на низькооплачуваних та тимчасових роботах. Померла 10 березня 1998 р. Чоловік Ортутай Елемир у шлюбі з 20 вересня 1941 р. (1916 – 25.01.1997), помер в м. Ужгород. Подружжя мало 5 дітей: Петро 1942 р.н., Томаш 1943 р.н., Марія 1945 р.н., Євген 1948 р.н., Чобо 1957 р.н.

59. Ортутай Олена

В дівочтві Попп. Народилась 17 червня 1888 р. в сім'ї греко-католицького священника Йосифа Поппа та Анастасії Галаткович у с. Щербовець Воловецького р-ну. Померла 19 січня 1960 р. Чоловік Ортутай Євген 1889 – 24.12.1950, помер м. Абез. Виховували 3 дітей: Елемир 1916 – 1997 рр. (священник), Бела 1918 р.н., Ангеліна.

60. Ортутай Єлизавета

В дівочтві Сільвай. Народилась 17 листопада 1901 р. в сім'ї греко-католицького священника Сіона Сільвая та Ізабелли Бачинської. Померла Серпень 1975 р. Чоловік Ортутай Стефан 1894 – 02.04.1967, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 2-є синів: Іван 1921 р.н., Андрій 1922 р.н.

61. Пасулька Клара

В дівочтві Маршал. Народилась 11 квітня 1910 р. у сім'ї залізничника Олойоша Маршала і Герміна Роттер в Будапешті. Померла 2 липня 1981 р. Чоловік Пасулька Євген 1904 – 18.03.1981, помер в м. Берегово. Подружжя мало 2 синів: Василь 1932 р.н., Юрій 1934 р.н.

62. Петенко Марія

В дівочтві Бачкай. Народилась 26 лютого 1912 р. в сім'ї греко-католицького півцеучителя Федора Бачкай і Марії Іванчо в с. Сусково Свалявського р-ну. В 1930 р. здобула диплом учителя. Вчителька початкових класів у селах Нересниця і Нягово Тячівського р-ну. Згідно з секретною вказівкою облвно № 035 від 30 серпня 1946 р. була звільнена з учительської роботи в 1947 р. Чоловік Петенко Стефан у шлюбі з 19 липня 1932 р. (1907 – 12.01.1987), помер в м. Хуст. 6 дітей: Магдалина 1933 р.н., Ольга 1935 р.н., Марта 1936 р.н., Мирон 1937 р.н., Марія 1939 р.н., Стефан 1949 р.н.

63. Петрик Йолана

В дівочтві Попп. Народилась 11 грудня 1888 р. в сім'ї греко-католицького священника Антона Поппа Клементини Карцуб в с. Нірголас (Угорщина). Померла 1953 рік. Чоловік Петрик Євген 1892 – 29.11.1953, помер в м. Абез.

64. Попович Емілія

В дівочтві Тегзе. Народилась 15 липня 1910 р. в сім'ї греко-католицького півцеучителя Івана Тегзе й Емілії Ромжі в с. Білки Іршавського р-ну. Після арешту чоловіка готувала платні обіди. Померла 1984 р. Чоловік Попович Іван (1908 – 1.02.1985, помер в м. Мукачево), якого заарештували 19 червня 1946 р. і на його місце дали отця Петра Ороса, який свій заробіток (приноси) віддавав пані Емілії. Від шлюбу народилися 9 дітей: Марія-Магдалина 1932 р.н., Олексій-Іван 1934 р.н., Іван-Йосиф 1935 р.н., Анна-Ольга 1936 р.н., Єлизавета-Гізелла 1939

р.н., Емма-Ельвіра 1939 р.н., Антон 1941 р.н., Стефан-Євген р.н., Сільвія 1945 р.н.

65. Попп Магдаліна

В дівочтві Годжа. Народилась 24 грудня 1921 р. у сім'ї вчителя Івана Годжі та Йолани Грігашші в с. Верхня Руна (Румунія). Отримала вчительський диплом і надалі вчителювала, після арешту чоловіка залишилася без роботи. Після реабілітації чоловіка була прийнята на роботу бухгалтера у місцевому колгоспі. Померла 2013 р. Чоловік Попп Семен 1917 – 26.09.1992, у шлюбі з 21 травня 1943 р. смт. Солотвино 3 дітей: Микола 1944 р.н., Іван 1945 р.н., Флоріка 1947 р.н., Лівія 1963 р.н.

66. Похіл Марія

В дівочтві Медве. Народилась 11 листопада 1914 р. в сім'ї греко-католицького священника Михайла Медве та Катерини Егреші в с. Довге Іршавського р-ну. Після арешту чоловіка залишилася з 3-ма малолітніми дітьми. Померла 2 листопада 1969 р. Чоловік Похіл Василь 1910 – 19.05.1983, помер в м. Берегово. Подружжя мало 3 дітей: Агнеса, Михайло, Юрій.

67. Пушкаш Марія-Магдаліна

В дівочтві Желтвай. Народилась 25 листопада 1913 р. в сім'ї греко-католицького священника Віктора Желтвая і Маргарети Єлеш в Ужгороді. Отримала учительський диплом. Вчителька початкових класів у с. Дравці, у 1947 р. була звільнена як дружина священника та виселена з квартири з 3-ма малолітніми дітьми. Померла квітень 1993 р. Будапешт. Чоловік Пушкаш Василь 1910 – 27.04.1969, помер м. Ужгород. 3 дітей: Марія 1934 р.н., Ласло 1941 р.н. – священник, Шандор 1943 р.н.

68. Рабар Єлизавета

В дівочтві Гегедюш. Народилась 20 січня 1913 р. в с. Великі Лучки Мукачівського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Августина Гегедюша та Ірми Бачинської. Чоловік Рабар Іван, у шлюбі з 11 серпня 1932 р. (1908 – 21.03.1988), помер в м. Берегово.

69. Роман Анна

В дівочтві Товт 18 квітня 1918 р. в сім'ї хлібороба Андрія Товта в с. Дравці. В 1936 р. одержала диплом в Ужгородській учительській семінарії. У 1946 р. згідно секретної вказівки облвно від 30 серпня 1946 р. за № 025 була звільнена з учительської роботи. Робітниця Ужгородської взуттєвої фабрики і далі санітарка в обласній лікарні. Померла 17 листопада 1991 р. В 1936 р. Чоловік Роман Антон у шлюбі з 30 липня 1936 р. (1910 – 06.12.1990), помер в м. Ужгород. Подружжя мало 8 синів: Антон, Микола, Йосиф, Володимир, Олександр, Іван, Віктор, Федор.

70. Роман Магдаліна

В дівочтві Сіксаї. Народилась 28 березня 1916 р. в сім'ї греко-католицького священника Ігнатія Сіксаї та Емілії Васовчик в с. Іза Хустського р-ну. Померла 2003 р. Чоловік Роман Георгій 1910 – 13.02.1979, помер в м. Мукачево.

71. Роман Анна

В дівочтві Сайков. Народилась 4 листопада 1925 р. в сім'ї хлібороба Йосифа Сайкова та Єлизавети Шуби в с. Олешник Виноградівського р-ну. Отримала початкову освіту, а з 1937 р. навчання в Ужгородській гімназії, далі в Ужгородській вчительській семінарії. Вчителька початкових класів у с. Нове Село Виноградівського р-ну, в Іршавському р-ні не приймають на роботу вчителя згідно вказівки № 025, як жінку священника. З 1952 р. санітарка у Виноградівській райлікарні, там само працювала на кухні і в бухгалтерії звідки пішла на пенсію. Чоловік Роман Іван у шлюбі з 8 серпня 1946 р. 1921 – 19.07.2003, помер у м. Виноградів. Від шлюбу народилися 3 дітей: Софія, Йосиф, Магдаліна.

72. Ромжа Йолана

В дівочтві Сабов. Народилась 7 вересня 1901 р. у с. Банске (Словаччина) в сім'ї греко-католицького священника Олександра Сабова та Анни Орос. Померла 2 лютого 1969 р. в Ужгороді. Чоловік Ромжа Нестор 1901 – 24.03.1966, помер м. Іршава.

73. Русинко Марія

В дівочтві Дудич. Народилась 20 травня 1890 р. в м. Берегово в сім'ї греко-католицького священника Андрія Дудича та Анни Болудянської. Померла 5 травня 1969 р. в Ужгороді. Чоловік Русинко Микола 1886 – 04.06.1955, помер в м. Абез. Подружжя мало 6 дітей: Атаназій 1923 р.н., Володимир р.н., Костянтин 1932 р.н., Шарольта, Андрея, Михайло.

74. Сабов Софія

В дівочтві Яцкович. Народилась 29 вересня 1901 р. в сім'ї лісника Миколи Яцковича та Маргарети Грігаші в с. Великі Лази. 1920 р. закінчила Ужгородську жіночу учительську семінарію. Вчителька початкових класів в селах де був парохом її чоловік. 15 вересня 1946 р. одержала листа за №420/46 який сповіщав, що відділ освіти «не рефлектує» на її роботу. Померла 1991 рік в Ужгороді. Чоловік Сабов Андрій у шлюбі з 9 вересня 1921 р. (1894 – 27.03.1957), помер в м. Ужгород. Подружжя мало 7 дітей: Єва 1922 р.н. (учителька), Йосиф 1924 – 1972 рр. (греко-католицький священник), Костянтин 1926 – 1982 рр. (7 листопада 1956 р. підпільно висвячений на священника, а 16 червня 1977 р. на єпископа), Павло 1928 р.н. (24 вересня 1974 р. священник), Юрій 1930 р.н., Марія 1934 – 2001 р.н., Габрієла 1937 р.н.

75. Сабов Олена

В дівочтві Ковач. Народилась 2 грудня 1923 р. в с. Латірка Воловецького р-ну в сім'ї греко-католицького священника Костянтина Ковача і Олени Медвецької. Померла 2007 р. Чоловік Сабов Йосиф 1924 – 11.07.1972, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 3 дітей: Олена 1948 – 2007 рр., Петро 1956 р.н., Костянтин 1958 р.н. (2

серпня 1986 р. висвячений).

76. Савчук Анна

В дівочтві Логош. Народилась 9 вересня 1921 р. в сім'ї залізничного службовця в с. Тербушани Рахівського р-ну. Померла 1996 р. Савчук Микола 1915 – 22.01.1975, помер в м. Ужгород. Подружжя мало 2 дітей: Люба 1943 р.н., Надія 1946 р.н.

77. Сіксаї Марія-Емілія

В дівочтві Сабов. Народилась 9 грудня 1924 р. в сім'ї сільського секретар Федора Сабова і вчительки Розалії Грабар у с. Баркасово Мукачівського р-ну. Навчалась в учительській семінарії. Працює вчителькою початкових класів, у 1947 р. була звільнена як жінка священника, яка не забезпечує рівня радянського виховання. Чоловік Сіксаї Ігнат у шлюбі 27 червня 1944 р. 1920 – 17.07.1996, помер в м. Мукачево. Подружжя мало дочку Магдалину 1916 – 2003 рр., дружина священника Романа Юрія 1910 – 1979 рр.

78. Скіба Євгенія

В дівочтві Данкулинець. Народилась 8 жовтня 1912 р. в с. Брестів Мукачівського р-ну в сім'ї греко-католицького священника Юлія Данкулинця і Марії Гомичко. В 1934 р. здобула вчительський диплом. Вчителька початкових класів з 1934 р. у с. Керецьки Свалявського р-ну, а з 1936 р. у с. Ставне Великоберезнянського р-ну. В 1947 р. згідно секретної вказівки об'явлено від 30 серпня 1946 р. за № 025 була звільнена з учительської роботи. Чоловік Скіба Іван 1910 – 25.11.1983, помер м. Ужгород.

79. Сливка Терезія

В дівочтві Габел. Народилась 1 серпня 1908 р. у сім'ї Юрія Габела і Варвари Ченгері в м. Мукачево Ужгородська учительська семінарія. З 1927 р. вчителька початкових класів в с. Чумальово Тячівського р-ну, далі у Сваляві з 1935 по 1941 рр. У 1947 р. була звільнена як жінка священника, яка не забезпечує рівня радянського виховання. Співробітники КДБ пропонували їй розлучитися з чоловіком, щоб могли отримати роботу в школі. Далі працювала на низькооплачуваних роботах, щоб прогодувати малолітніх дітей. Померла в 1996 р. Чоловік Сливка Іван, у шлюбі з 8 серпня 1935 р. 1903 – 18.02.1980, помер в м. Мукачево. Подружжя мало дочку Оксану 1938 р.н. та сина Івана 1942 р.н., який 3 січня 1980 р. рукоположений на священника.

80. Тегзе Маргарета

В дівочтві Бокотей. Народилась 1912 р. в сім'ї вчителя Леонтіна Бокотей і Павліни Мончак у с. Золотарьово Хустського р-ну. Здобула в 1931 р. вчительський диплом. Працювала з 1931 р. вчителькою в Чорному Потіці та Жукові, після арешту чоловіка звільнена з учительської роботи. Померла 1994 р. Чоловік Тегзе Микола 1908 – 14.02.1953, помер в сел. Спаськ, Казахстан. Подружжя мало 5 дітей: Маргарета 1933 р.н., Йосиф 1934 – 2005 рр., Стефан 1935 р.н., Катерина 1938 – 2005 рр., Маріанна 1948 р.н.

81. Тербан Олександра

В дівочтві Фанкович. Народилась 26 березня 1918 р. в Міжгір'ї в сім'ї греко-католицького священника Андрія Фанковича та Єлизавети Компордай. 1937 р. закінчила Ужгородську жіночу учительську семінарію. Вчителька початкових класів у с. Чорний Потік, с. Приборжавське та Імстичово. У 1947 р. була звільнена як жінка священника, яка не забезпечує рівня радянського виховання. Померла 2 липня 1960 р. Чоловік Тербан Михайло у шлюбі з 24 червня 1937 р. (1910 – 21.01.1985), помер у м. Берегово. Виховали 3 дітей: Катерина 1939 р.н., Андрій 1989 р.с. та Олександра 1956 р.н.

82. Тромпак Маргарета

В дівочтві Пастелі. Народилась 6 березня 1891 р. в сім'ї греко-католицького священника Юлія Пастелі і Ольги Сабов у с. Кваси Рахівського р-ну. Помічниця в душпастирській підпільній роботі чоловіка Померла 13 червня 1959 р. Чоловік Тромпак Юлій у шлюбі з 9 грудня 1924 р. (1898 – 01.09.1982), помер в м. Мукачево. Від шлюбу народилися: Юлій 1926 р.н., Юрій 1930 р.н., Марта 1932 р.н., Маргарета 1938 р.н.

83. Удут Ольга

В дівочтві Прінц. Народилась 24 серпня 1914 р. в сім'ї Рудольфа Прінца і Йолани Васко в с. Білки Іршавського р-ну. З 1936 – 1938 рр. вчителює в с. Річка Міжгірського р-ну, з 1938 р. – с. Задне (Приборжавське) і пізніше в с. Осій. Після арешту чоловіка працює на низькооплачуваних роботах, як наприклад прибиральницею в лікарні. Далі бухгалтер в Хустському медучилищі і пізніше бухгалтером в Хустській міській лікарні. Чоловік Удут Гаврило у шлюбі з 14 липня 1935 р. (1908 – 10.03.1974), помер в м. Хуст. Від шлюбу народилося 4 дітей: Костянтин 1936 р.н., Нестор 1939 р.н., Микола 1941 р.н., Гаврило 1945 р.н.

84. Уйгелі Катерина

В дівочтві Шерегелі. Народилась 29 вересня 1919 р. в сім'ї греко-католицького священника Олександра Шерегелі та Єлизавети Рошкович в с. Ботар Виноградівського р-ну. Початкову освіту отримала в с. Паладь-Комарівці, потім Кошицька горожанська школа. Як жінці греко-католицького священника важко було знайти постійну роботу. Померла 2011 р. Чоловік Уйгелі Йосиф (1913) у шлюбі з серпня 1937 р. Від шлюбу народилося 5 дітей: Йосиф, Юрій, Катерина, Стефан, Марія.

85. Урста Марта

В дівочтві Грибовська. Народилась 26 лютого 1924 р. у сім'ї лісника Івана Грибовського і Єлизавети Давід у с. Липецька Поляна Хустського р-ну. Після арешту чоловік працювала телефоністкою в Кушницький ліспромгосп, пізніше чергова на станціях Бронька і Довге. Чоловік Урста Стефан у шлюбі з 11 грудня 1939 р. (1914 – 13.03.1988), помер в с. Білки. 5 дітей: Степан 1942 р.н., Марта 1943 р.н., Тетяна 1947 р.н., Йосиф 1950 р.н., Петро 1958 р.н.

86. Ференчик Євгенія

В дівочтві Семак. Народилась 28 травня 1890 р. в сім'ї греко-католицького священника Івана Семака й Ірини Зіхор у с. Ляховець Міжгірського р-ну. Чоловік Ференчик Федор 1879 – 1949, помер у Львівській тюрмі. Від шлюбу народилося: Магдалина 1908 р.н. дружина Сільвай Костянтина 1903-1958 рр., Ельвіра 1912 р.н. дружина Лендел Івана 1907 – 1974 рр., Марта 1922 р.н.

87. Цібере Ольга

В дівочтві Іванчо. Народилась 7 листопада 1908 р. в сім'ї греко-католицького священника Стефана Іванчо і Матільди Лейнер в Хусті. Померла Жовтень 1982 р. Цібере Федір 1906 - 1950, помер у Львівській тюрмі.

88. Чейпеш Марія

В дівочтві Іванчо. Народилась 19 березня 1920 р. в сім'ї греко-католицького священника Юлія Іванчо та Аполлонії Дом'янович у с. Верб'яж Воловецького р-ну. Освіта учительської семінарії. Після арешту чоловіка працювала як різноробоча, пізніше на державній службі. Померла 1997 р. Чоловік Чейпеш Іван 1918 – 05.08.1953, помер в м. Воркута. Від шлюбу народилося 4 дітей: Наталка, Марійка, Володимир, Іванко.

89. Чургович Олена

В дівочтві Гладоник. Народилась 18 лютого 1912 р. в сім'ї греко-католицького священника Стефана Гладоника і Анастасії Горзов в с. Обава Мукачівського р-ну. Чоловік Чургович Георгій 1905 – 23.01.1972, помер в м. Ужгород. 4 дітей: Олександр, Марія, Єлизавета, Георгіна.

90. Шерегій Ізабелла

В дівочтві Яцкович. Народилась 3 січня 1898 р. в сім'ї греко-католицького священника Василя Яцковича та Юліанни Яцкович у с. Кальник Мукачівського р-ну. Чоловік Шерегій Андрій 1893 – 16.06.1950, помер в Ужгородській тюрмі. Від шлюбу народились: Василь 1918 – 1988 рр. – священник, Андрій 1922 р.н., Йосип 1929 р.н.

91. Штець Маргарета

В дівочтві Бонкало. Народилась 4 січня 1919 р. в сім'ї лісника Григорія Бонкала і Терезії Конрад. В 1937 р. отримала учительський диплом. Вчителька початкових класів у с. Кваси Рахівського р-ну. Чоловік Штець Василь у шлюбі з 2 липня 1939 р. (1909 – 29.06.1980), помер м. Мукачево. Виховали 2 дітей: Богдан і Володимир.

92. Шуба Анна

В дівочтві Ільницька. Народилась 17 квітня 1920 р. в с. Скотарське в сім'ї греко-католицького священника Стефана Ільницького і Єлизавети Азарі. Закінчила Ужгородську жіночу учительську семінарію. Вчителька початкових класів. Згідно секретної вказівки об'явлено від 30 серпня 1946 р. за № 025 Севлюшським окрвном наказом № 58 була звільнена з учительської роботи. Чоловік Шуба Діонісій (1915) у шлюбі з 20 червня 1940 р.

93. Янковська Марія

В дівочтві Дубицька. Народилась 1905 р. в сім'ї греко-католицького священника Андрія Дубицького. Чоловік Янковський Ілля (1902). Подружжя мало трьох дітей: Олександр 1932 р.н., Юрій 1934 р.н., Ірина 1936 р.н.

Список використаних джерел

- Bendász, I., Bendász, D., 2000. *Helvétallás és tanúságtétel. A Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye hitvalló és meghurcolt papjai*, Budapest: Kairosz Kiadó, 529 old.
- Kárpátalja története. Örökség és kihívások. Monográfia. Історія Закарпаття. Спадіщина та виклики. Наукове видання (колективна монографія) Закарпатського угорського інституту ім. Ференца II Ракоці*, Редколег.: Л. Брензович (голова); Д. Чотарі (гол. ред.), М. Орбан, Ш. Добош (відп. ред.); І. Самборовські-Нодь, І. Сакал та Л. Браун (члени ред. колег.); Автори: А. Рац, А. Шушлік, Б. Кейс, Е. Молнар Д., І. Самборовські-Нодь, І. Орос, І. Сакал, І. Часар, К. Дорчі, К. Гіреш-Ласлов, Л. Браун, Н. Вароді, Н. Севлеші, Ш. Добош, І. Молнар Д., Ф. Молнар, Д. Данч, Д. Чотарі, 2021, Ungvár: RIK-U Kft., 788 old.
- Бендас, Д., 2000. *Репресії радянської влади проти греко-католицького духовенства на Закарпатті в 1944–1949 роках, Ковчег. Науковий збірник із церковної історії*, За ред. Гудзяка Б., Скочилияса І., та Олега Турія О. Львів: Інститут історії церкви Львівської богословської академії, Число 2, с. 290–299.
- Бендас, С., Бендас, Д. 1999. *Священники-мученики, свідники вірності*, Ужгород: Закарпаття, 412 с.
- Бендас, Стефан, *Мученики та Ісповідники*. [Online]. Доступно: <https://mgce.uz.ua/blog/muchenyky-ta-ispovidnyky/bendas-stefan/> (дата візиту: 01.04.2025).
- Бендас, С., 2008. *П'ять років за колючим дротом. Щоденник священника, написаний в ГУЛАзі*, Ужгород: Карпати, 264 с.
- Вісницька, Т., 2012. *Християнство на Закарпатті: документальне дослідження становлення та розвитку (XIV – XXI ст.)*, Ужгород: Вид-во О. Гаркуші, 676 с.
- Власов, В., Кульчицький, С., Панарін, О. 2024. *Історія України (рівень стандарту та профільний рівень): підручник для 11 класу закладу загальної середньої освіти*, Київ: Видавництво «Літера ЛТД», 323 с. : іл.
- Волошин, Ю., 1999, «Самоліквідація» Ужгородської унії, *Людина і світ*, № 1, с. 35–36.
- Гісем, О., Мартинюк, О., Сирцова, О., Галімов, А., 2024. *Історія України (профільний рівень): підручник для 11 класу закладу загальної середньої освіти*, Харків: Видавництво «Ранок», 320 с. : іл.
- Закарпаття 1919 – 2009 років: історія, політика, культура (україномовний варіант українсько-угорського видання)*, Під ред. М. Вегеша, Ч. Фединець, 2010, Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 720 с.
- Капітан, Л., 2012. Ліквідація Греко-Католицької Церкви у Закарпатті, 1945 – 1949 рр.: Ідеолого-пропагандистська складова, *Краєзнавство*, вип. 3, с. 71–83.
- Майороші, М., 2021. *Мукачівська єпархія та Галицька митрополія: інституційні та особистісні взаємини між греко-католицькими провінціями та їхнім кліром (1919 – 1991)*. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 07.00.01 «Історія України». Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 274 с.
- Маркусь, В., 1962. Нищення Греко-Католицької Церкви в Мукачівській єпархії в 1945 – 50 рр., *Відбитка із Збірника, присвяченого пам'яті З. Кузеля, Записки НТШ*, Париж, 23 с.

- Мароші, І., Мароші, А., 2023. *Іменний довідник священників історичної Мукачівської Греко-Католицької Єпархії*. Серія: спадщина Бендаса, Берегове-Ужгород: Видавництво «Карпати», 1092 с.
- Мищанин, В., 2018. *Радянізація Закарпаття 1944 – 1950 рр.: монографія*, Ужгород: Рік-У, 644 с.
- Пекар, А., ЧСВВ., 1967. *Нариси Історії Церкви Закарпаття*, Т:І, Єрархічне оформлення, Рим, 241 с.
- Пекар, А., ЧСВВ., 1997. *Нариси історії Церкви Закарпаття*, Т:ІІ, Внутрішня історія, Рим–Львів: Місіонер, 492 с.
- Пекар, А., ЧСВВ., 2014. *Нариси історії Церкви Закарпаття*, Т:ІІІ, Монаше життя, Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 220 с.
- Пекар, А., ЧСВВ., 2001. *Ісповідники віри нашої сучасності. Причинок до мартиролога Української Католицької Церкви під совітами*, Вид. Друге, Львів: Вид-во отців василіан «Місіонер», 288 с.
- Пушкаш, Л., 2001. *Кир Теодор Ромжа: життя і смерть єпископа*, Львів, 244 с.
- Сергійчук, В., 2001. *Нескорена церква: подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і державу*, Дніпро, 492 с.
- Сергійчук, В., 2006. *Ліквідація УГКЦ(1939 – 1946). Документи радянських органів державної безпеки*, К.: ПП Сергійчук М.І., 2006. Т. I. 920 с.
- Сріблянська, С., 1997. Все починається з любові, *Срібна Земля*, № 12.
- Фенич В., 2007. «Чужі» серед своїх, «свої» серед чужих. *Греко-католики Мукачівської єпархії під час та після «воз'єднання» Закарпаття з Радянською Україною/Мукачівська греко-католицька єпархія*, Ужгород, 107 с.

References

- Bendász, I., Bendász D., 2000. *Helytállás és tanúságtétel. A Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye hitvalló és meghurcolt papjai*, Budapest : Kairosz Kiadó, 529 old. (in Hungarian).
- Bendas, D., *Represii radianskoi vlady proty heko-katolitskoho dykhovenstva na Zakarpatti v 1944 – 1949* [Repressions of the Soviet Regime Against the Greek Catholic Clergy in Transcarpathia in 1944 – 1949], *Kovchek: Scholarly Journal on Church History*, edited by Borys Gudziak, Ihor Skochylas, and Oleh Turii, Lviv: Institute of Church History of the Lviv Theological Academy, 2000, No. 2, s. 290–299. (in Ukrainian).
- Bendas, S., Bendas, D. 1999. *Sviashchenyky-muchenyky, spovidnyky virnosti* [Priests-Martyrs, Confessors of Faithfulness], Uzhhorod: Zakarpattia, 412 s. (in Ukrainian).
- Bendas, Stefan, *Muchenyky ta Ispovidnyky* [Bendas Stefan, Martyrs and Confessors]. URL: <https://mgce.uz.ua/blog/muchenyky-ta-isповidnyky/bendas-stefan/> (date of visit: 01.04.2025). (in Ukrainian).
- Bendas, S., *Piat rokiv za kolyichum drotom. Shhodennyk sviashchennyka napisanyj v GYLAG* [Five Years Behind Barbed Wire: A Priest's Diary Written in the GULAG], Uzhhorod: Karpaty, 2008, 264 s. (in Ukrainian).
- Vysyts'ka, T., 2012. *Khrystianstvo na Zakarpatti: dokumental'ne doslidzhenie stanovlennia ta rozvytku (XIV – XXI st.)* [Christianity in Transcarpathia: A Documentary Study of its Formation and Development (14th – 21st Centuries)], Uzhhorod: Vyd-vo O. Harkushi, 676 s. (in Ukrainian).
- Vlasov, V., Kulchytskyi, S., Panarin, O., 2024. *Istoriya Ukrainy* [History of Ukraine] (standard and advanced levels): *Textbook for Grade 11 of General Secondary Education Institutions*, Kyiv: Litera LTD Publishing House, 323 s. : il. (in Ukrainian).
- Voloshyn, Yu., 1999, «Samolikvidatsiia» Uzhhorodskoi unii [“Self-liquidation” of the Uzhhorod Union], *Liudyna i svit*, №1, s. 35–36. (in Ukrainian).
- Hisem, O., Martynjuk, O., Syrtsova, O., Galimov, A., 2024. *Istoriya Ukrainy* [History of Ukraine] (advanced level): *pidruchnyk dla 11 klasu zakladu zahal'noji seredn'oji osvity*, Charkiv: Vydavnyctvo «Ranok», 320 s. : il. (in Ukrainian).
- Zakarpattja 1919 – 2009 rokiv: istorija, polityka, kul'tura* [Transcarpathia 1919 – 2009: history, politics, culture] (ukrainomovnyj variant ukrajins'ko-uhors'koho vydannja), Pid. red. M. Vehesha, Ch. Fedyneczj, 2010, Uzhhorod: Polihrafcentr «Lira», 720 s. (in Ukrainian).
- Kárpátalja története. Örökség és kihívások. Monográfia/ Istorija Zakarpattja. Spadschyna ta vyklyky. Naukove vydannja (kolektyvna monohrafija) Zakarpats'koho uhors'koho instytutu im. Ferencza II Rakoczi*, Redkoleh.: L. Brenzovich (holova); D. Chotari (hol. red.); Avt. kolekt., 2021, Ungvár: RIK-U Kft., 788 old. (in Hungarian).
- Kapitan, L., 2012. *Likvidatsiia Hreko-Katolytskoi Tserkvy u Zakarpatti, 1945 – 1949 rr.: Ideolohe-propahandystska skladova* [Liquidation of the Greek Catholic Church in Transcarpathia, 1945 – 1949: Ideological and Propaganda Component], *Kraieznavstvo*, vyp. 3, s. 71–83. (in Ukrainian).
- Maioroshi, M., 2021. *Mukachivska yeparkhiia ta Halyska mytropoliia: instytutsiini ta osobystisni vziemyny mizh hreko-katolytskymy provintsiiamy ta yikhnim klirom (1919 – 1991)* [The Diocese of Mukachevo and the Metropolis of Galicia: Institutional and Personal Relations between Greek Catholic Provinces and Their Clergy (1919 – 1991)]. *Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata istorychnykh nauk (doktora filosofii) za spetsialnistiu 07.00.01 «Istoriia Ukrainy»*. Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka, Lviv, 274 s. (in Ukrainian).
- Markus, V., 1962. *Nyshchennia Hreko-Katolyts'koi Tserkvy v Mukachivskii yeparkhii v 1945 – 50 rr.* Vidbytok iz Zbirnyka, prysviachenoho pamiaty Z. Kuzeli. Zapisky NTSH, Paris, 23 s. (in Ukrainian).
- Maroshi, I., Maroshi, A., 2023. *Imennyi dovidnyk sviashchennykiv istorychnoi Mukachivskoi Hreko-Katolytskoi Yeparkhii* [Name directory of priests of the historical Mukachevo Greek Catholic Diocese. Series: Bendas' heritage], Serii: spadschyna Bendasa, Berehove-Uzhhorod: Vydavnytstvo «Karpaty», 1092 s. (in Ukrainian).
- Mishchanyn, V., 2018. *Radianizatsiia Zakarpattia 1944 – 1950 rr.: monohrafija* [Sovietization of Transcarpathia in 1944 – 1950: a monograph], Uzhhorod: Rik-U, 644 s. (in Ukrainian).
- Pekar, A., OSBM., 1967. *Narysy istorii tserkvu Zalarpattia* [Essays on the History of the Church in Transcarpathia], Vol. I: *Struktura Hierarchica, Rome*, 241 s. (in Ukrainian).
- Pekar, A., OSBM., 1997. *Narysy istorii tserkvu Zalarpattia* [Essays on the History of the Church in Transcarpathia], Vol. II: *Internal History, Rome–Lviv: Misioner*, 492 s. (in Ukrainian).
- Pekar, A., OSBM., 2014. *Narysy istorii tserkvu Zalarpattia* [Essays on the History of the Church in Transcarpathia], Vol. III: *Monastic Life, Uzhhorod: Uzhhorod City Printing House*, 220 s. (in Ukrainian).
- Pekar, A., OSBM., 2001. *Ispovidnyky viry nashoi suchasnosti* [Confessors of Our Contemporary Faith. A Contribution to the Martyrology of the Ukrainian Catholic Church under the Soviets], 2nd edition, Lviv: Basilian Fathers' Publishing House “Misioner”, 288 s. (in Ukrainian).
- Pushkash, L., 2001. *Kyr Teodor Romzha: zhyttia i smert yepyskopa* [Kir Theodore Romzha: Life and Death of a Bishop], Lviv,

244 s. (in Ukrainian).

Serhiychuk, V., 2001. *Neskorena tserkva: podvyzhnytstvo hreko-katolykiv Ukrainu v borotbi za viry i derzavy* [The Unbroken Church: The Devotion of Greek Catholics of Ukraine in the Struggle for Faith and State], Dnipro, 492 s. (in Ukrainian).

Serhiychuk, V., 2006. *Likvidatsia UGCC (1939 – 1946) [The Liquidation of the UGCC (1939 – 1946): Documents of the Soviet State Security Authorities]* / Compiled by: S. Kokin, N. Serdyuk, S. Serdyuk; General Editor: V. Serhiychuk, Kyiv: PP Serhiychuk M.I., 2006, Vol. I, 920 s. (in Ukrainian).

Sryblianska, S., 1997. *Vse pochynaiet'sia z liubovi* [Everything Begins with Love], *Sribna Zemlia*, №12. (in Ukrainian).

Fenych, V., 2007. «Chuzhi» sered svoikh, «svoi» sered chuzhykh. *Hreko-katolyky Mukachivskoi yeparkhii pid chas ta pislia «vozziednannia» Zakarpattia z Radianskoiu Ukrainoiu* [“Strangers” among their own, ‘their own’ among strangers. Greek Catholics of the Mukachevo Diocese during and after the “reunification” of Transcarpathia with Soviet Ukraine] / *Mukachivska hreko-katolytska yeparkhiia*, Uzhhorod, 107 s. (in Ukrainian).

Vanessa Sich

PhD-student, of the Department of Modern History of Ukraine and Foreign Countries,
SHEE «Uzhhorod National University», Uzhhorod

WIVES OF THE REPRESSED PRIESTS OF THE MUKACHEVO GREEK CATHOLIC DIOCESE

The article examines the fate of the wives of priests of the Mukachevo Greek Catholic Diocese, who suffered as a result of the forced liquidation of the church structure in 1949. The Mukachevo Greek Catholic Diocese retained its dominant position until the fall of 1944, when the old government was replaced by the Soviet regime. This process was accompanied by the forcible establishment of one-party power, nationalization, industrialization, collectivization, and mass repressions from 1945. The change of power coincided with the appointment of a new bishop, Bishop Teodor Romzhi, who defended the interests of the diocese together with the clergy. As part of the anti-church policy, the NKVD arrested 127 Greek Catholic clergy who refused to renounce unity with the Catholic Church and transfer to the jurisdiction of the Russian Orthodox Church. The focus of the study is not on the repressed priests themselves, but on their wives, who, after the arrests of their husbands, were left without support and suffered discrimination, persecution, loss of social status and means of livelihood. The relevance of the topic is due to the need to expand the ideas about the mechanisms of Soviet repressions, which covered not only the clergy, but also their family members. The wives of priests became objects of social pressure: they lost the right to work, were forced to change their place of residence and were under constant surveillance. Despite these difficulties, they maintained their faith, spiritually supported their husbands and children and contributed to the preservation of Christian traditions in the private sphere. In many cases, these women became the moral support for their families in conditions of systemic violence. The study attempted to create a list of the wives of repressed priests of the Mukachevo diocese. The results of the study may be useful for further studies in the fields of church history, women's studies and research on totalitarianism.

Keywords: *Mukachevo Greek Catholic Diocese, Greek Catholic priests, priests' wives, repressions, Transcarpathia, Soviet authorities.*

Надійшла до редакції / Received: 28.04.2025

Схвалено до друку / Accepted: 12.05.2025